

Fundacja Wolność od Religii
Ul. Fryderyka Chopina 41/2
20-023 Lublin

Lublin 02.02.2015

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
Al. Jerozolimskie 96
00-807 Warszawa

Szanowni Państwo!

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o zmianę dyskryminujących i błędnych zapisów znajdujących się w podręczniku do języka polskiego „Jutro pójdę w świat” dla klasy szóstej szkoły podstawowej, wydanego przez Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne w roku 2014.

W podręczniku w dziale „Dar miłości” pod tekstem „Co to jest Pismo Świąte” ks. **Waldemara Chrostowskiego** znajduje się:

- 1) pytanie skierowane do uczniów: „Dlaczego Biblia odegrała wyjątkową rolę w dziejach ludzkości”
- 2) polecenie dotyczące uzasadnienia, iż tekst jest tekstem popularnonaukowym. Autorzy podręcznika sugerują uczniom, aby wykorzystali fragmenty tekstu i posłużyli się podanym pojęciami „Cechy tekstu popularnonaukowego – prawda historyczna, informacja, badanie naukowe, fakty.”

Ad. 1. Uznajemy, iż pytanie, o rolę Biblii powinno być zdecydowanie bardziej bezstronne. Biblia odegrała przede wszystkim rolę w historii Europy, a nie całej ludzkości. Pytanie ma również charakter jest europa- i judeo-chrześcijańskocentryczny. Sugeruje również pozytywną rolę Biblii oraz judaizmu i chrześcijaństwa, podczas gdy religie te przynosiły także Europie śmierć i cierpienie.

Ad. 2 . Z przykrością zauważamy, iż tekst, który uznaje się w podręczniku za oparty na badaniach naukowych i faktach zawiera m.in. takie sformułowania:

„Biblia jest dziełem nie tylko ludzkim, lecz i Boskim. Nie mogłaby powstać bez udziału Boga – bez objawienia człowiekowi Prawdy i bez natchnienia ludzkich autorów Pisma Świętego. To On działa w nich i przez nich. Właśnie też wzgląd przesądził o tym, że Biblia odgrywa absolutnie wyjątkową rolę w dziejach ludzkiej cywilizacji i kultury”.

Z przyjętej w języku polskim definicji tekstu popularnonaukowego wynika, iż oparty jest on na badaniach naukowych i potwierdzonych m.in. empirycznie faktach. Istnienie Boga jest przedmiotem religijnej wary, a nie naukowym faktem. Tekst ks. Chrostowskiego jest tekstem konfesyjnym, a nie popularnonaukowym. Lekcją, podczas której nauczyciel może uczyć o istnieniu nadprzyrodzonych sił, jest w Polsce lekcja katechezy, a nie języka polskiego. Sugerowanie naukowego charakteru tekstu ks. Chrostowskiego jest indoktrynowaniem ok. 8 % uczniów, którzy wynoszą z domu wiedzę, iż wiara w bogów ma charakter mitu, a nie wiedzy naukowej.

Kolejny kontrowersyjny tekst umieszczony jest na 172 stronie pt.: „Świąteczne obrazki”. Jest on opracowany przez ks. **Tadeusza Miłka** i przedrukowany z **Przewodnika Katolickiego (34/2008)**. W tekście tym ksiądz katolicki opowiada dlaczego niedziela jest dniem „Pańskim, Bożym i najlepszym z możliwych” i jak powinno wyglądać jego świętowanie. Interpretacja ta narusza nie tylko praktyki i wiedzę przekazywaną uczniom rodziców innych aniżeli rzymsko-katolickie (np. judaizmu) wyznań, ale również rodziców niewierzących. Tekst opatrzony jest plakatem, w którym litera T układa się w krzyż będący symbolem chrześcijaństwa. Na 173 stronie znalazła się kolejna nieprawdziwa informacja, tj:

„W tradycji wszystkich narodów naszego kręgu cywilizacyjnego niedziela zawsze była dniem modlitwy”.

Fundacja ma również wątpliwości związane z umieszczeniem na 183 stronie tekstu pt. „Szlachetna paczka” odnoszącego się do kampanii społecznych i idei wolontariatu. Tekst połączony jest m.in. z fotografią akcji społecznych prowadzonych przez Caritas, Archidiecezję Warszawską oraz Fundację Świętego Mikołaja. Uwzględniając fakt, iż w Polsce największą rozpoznawalnością cieszą się kampanie społeczne takie jak m.in. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy czy PAH Pajacyk poddajemy w wątpliwość neutralność światopoglądową przekazu, który na kartach podręcznika kierowany jest do uczniów. Przedstawione tu organizacje i akcje

inicjowane i prowadzone są przez środowiska głównie skupione wokół osób wyznających światopogląd katolicki.

Zwracamy się również z prośbą o przedstawienie uzasadnienia do umieszczenia w podręczniku tekstu „Modlitwa o wschodzie słońca” jako całego podrozdziału. Tekst Nataniela Tenenbaum’a odnosi się do boga. Pragniemy dowiedzieć się, dlaczego właśnie on znalazł się na kartach książki do języka polskiego dla klasy VI i czy nie jest kolejnym przykładem praktyk o charakterze dyskryminacyjnym, przeczących idei szkoły neutralnej światopoglądowo a tym samym przyjaznej wszystkim uczniom.

Autorzy podręcznika w jego poprzednim wydaniu umieścili m.in. obok analizy wiersza „Kain i Abel” bank słów, który jednoznacznie kojarzył dobro etyczne z religijnością, a zło z postawami niereligijnymi. Z polecenia wynikało wprost, że osoby niereligijne nie są moralne. Fundacja interweniowała w tej sprawie w Ministerstwie Edukacji Narodowej w 2013 r. Po zapoznaniu się z obecnym wydaniem nadal z przykrością zauważamy, iż w podręczniku odnaleźć można wiele elementów noszących znamiona indoktrynacji światopoglądowej i dyskryminacji, zwłaszcza uczniów niewierzących.

W związku z powyższym prosimy o bezzwłoczne naniesienie stosownych poprawek.

Prosimy również o informację na piśmie w sprawie podjętych działań.

Dorota Wójcik

Prezesa Zarządu

Co to jest Pismo Święte

Ks. Waldemar Chrostowski

Pismo Święte to wprawdzie jedna księga, ale składa się na nią wiele pojedynczych ksiąg. Tworzą one obszerny księgozbiór, można nawet powiedzieć – bibliotekę. Tłumaczy to powszechnie przyjętą nazwę Biblia, która jest liczbą mnogą greckiego rzeczownika *biblion*, to znaczy „księga”. [...]

Najstarsza część Pisma Świętego, zwana **Starym Testamentem**, stanowi podstawę wiary wyznawców judaizmu¹ i chrześcijan. [...]

Początkowo opowiadania biblijne przekazywano ustnie z pokolenia na pokolenie. Dopiero później były one utrwalane na piśmie w języku hebrajskim, pieczołowicie przepisywane i przechowywane. [...] Proces ten trwał blisko 1200 lat. [...]

Stary Testament otwiera Księga Rodzaju, a ją z kolei rozpoczyna najbardziej i najpowszechniej znana część – opowiadania o stworzeniu świata i człowieka, o grzechu pierwszych rodziców i dalszych losach ludzkości. Księga Rodzaju wchodzi w skład historycznych ksiąg Starego Testamentu, które przedstawiają dzieje Izraelitów – narodu wywodzącego swoje początki od Abrahama, Izaaka i Jakuba, któremu Bóg nadał nowe imię – Izrael. Ci wielcy bohaterowie wiary, zwani patriarchami, żyli prawie 4000 lat temu. Ich potomkowie osiedli w Egipcie, gdzie stali się niewolnikami. W połowie XIII w. przed Chr. Mojżesz wyprowadził lud niewolników z kraju nad Nilem. [mówi o tym Księga Wyjścia – red.] Po czterdziestu latach wędrówki przez pustynię Izraelici osiedlili się w Kanaanie, traktując ten kraj jako Ziemię Obiecaną, daną im przez Boga. Później otrzymał on nazwę Palestyna. [...]

¹ Wyznawcy judaizmu [żydźli] – wierzą w Boga Jahwe, uznają swój naród za wybrany przez Boga.

Drugą część Pisma Świętego, napisaną w języku greckim, stanowi **Nowy Testament**. Powstał on w ciągu zaledwie kilkudziesięciu lat, a więc w oku nieporównanie krótszym niż Stary Testament. Jego najważniejszym bohaterem jest Jezus z Nazaretu, czczony jako zapowiadany w Starym Testamencie Mesjasz – Syn Boży i Zbawiciel. Nowy Testament otwierają cztery Ewangelijskie – św. Mateusza, św. Marka, św. Łukasza i św. Jana, przedstawiające okoliczności narodzin oraz życie, działalność, a także mękę, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. To właśnie wiara w zmartwychwstanie stanowi fundament chrześcijaństwa. [...]

Cale Pismo Święte jest bardzo silnie osadzone w realiach starożytności i miejsc, dlatego konieczna jest duża wiedza historyczna i geograficzna, aby je zrozumieć i wyjaśnić. Tworzą je rozmaite gatunki literackie a wśród nich: kroniki historyczne, modlitwy i przysłowia, ludowe opowiadania i legendy. Trzeba znać okoliczności ich powstania, sposób myślenia i opowiadania starożytnych autorów Biblii, aby właściwie odtańczyć ich intencje.

Biblia jest dziełem nie tylko ludzkim, lecz i Boskim. Nie mogłaby powstać bez udziału Boga – bez objawienia człowiekowi Prawdy i bez natychmiastowego udziału autorów Pisma Świętego. To On działa w nich i przez nich. W ten sposób przesyła im o tym, że Biblia odgrywa absolutnie wyjątkową rolę w dziejach ludzkiej cywilizacji i kultury.

1. Wyjaśnij, dlaczego ksiądz Waldemar Chrostowski określa Pismo Święte mianem „biblioteki”. Kto uważa Biblię za swoją świętą księgę? Informacje na ten temat w tekście oraz na osi czasu.
2. Z jakich najważniejszych części składa się Pismo Święte? Fragmenty których ksiąg słyszeliście lub czytaliście? Kiedy i gdzie?
3. Dlaczego Biblia odegrała wyjątkową rolę w dziejach ludzkości?
4. Uzasadnij, że „Co to jest Pismo Święte” ks. Waldemara Chrostowskiego to przykład tekstu popularnonaukowego. W odpowiedzi wykorzystaj fragmenty tekstu i posłuż się podanymi pojęciami:
 - Cechy tekstu literackiego – *fikcja literacka*, *narrator*, *bohater*, *ak fabularny*.
 - Cechy tekstu popularnonaukowego – *prawda historyczna*, *informacja*, *badanie naukowe*, *fakty*.

Świąteczne obrazki

Ks. Tadeusz Milek

Niedziela w języku łacińskim to Dies Dominica, czyli dzień Pański, a jeśli Pański, to Boży, a zatem najlepszy z możliwych. Skoro tak, to warto, abysmy zastanowili się, jak powinno wyglądać nasze świętowanie niedzieli. [...]

Punkt wypożyczania narzędzi do remontu domu i pracy w ogrodzie. Wier-tarki, kosiarki, szlifierki do parkietów. Nawet młotki i szrotki. Na drzwiach informacja o godzinach pracy wypożyczalni – w dni powszednie i w niedzie-łę, a obok wielki afisz z nagłówkiem „Promocja! W niedzielę wypożyczamy 15% taniej! Przyjdź, zaoszczędzisz czas i pieniądze!”.

W niedzielny poranek wewnątrz pomieszczenia jest spora grupa klien-tów. Dlaczego zrezygnowali z niedzielnego świętowania? Co ich tutaj przy-wiodło – potrzeba wykonania niezbędnej pracy, skusiła reklama promocji? Co zaoszczędzą, a co stracą? [...]

Dzień odpoczynku ukazuje człowiekowi, że jest on panem natury, a nie jej niewolnikiem. Niedziela ma być dla człowieka dniem świątecznym po to, aby nie stał się on robotem, bezmyślnym automatem. Ktoś powiedział: „Po-trzebujemy niedzieli nie tylko po to, by być chrześcijanami, lecz by pozostać ludźmi”! [...]

opr. mg/mg
Copyright © by Przewodnik Katolicki (3/4/2008)

s. 17-23

1. Który dzień nazywamy „dniem Pańskim” i dlaczego? Jaki ma to związek z biblijnym opisem stworzenia świata [zob. s. 159]?
2. Jakie przesłanie niesie tekst i plakat? Do czego zachęcają, a czemu się przeciwstawiają?
3. Jakie środki wyrazu wykorzystał twórca plakatu? (Zwróć uwagę na hasło, zastosowane barwy i znaki).
4. Przeczytaj w *Czy wiesz, że...* na s. 174., od czego pochodzi nazwa *niedziela*.
5. Napisz krótkie opowiadanie pod tytułem „Niezwyczajna niedziela”. Zastosuj podany plan opowiadania:
 - I **zawiązanie akcji** – krótko przedstaw bohaterów, czas i okoliczności wydarzeń
 - II **rozwiniecie** – zastosuj w nim: opowiadanie, dialog i opis
 - III **punkt kulminacyjny** [moment najwyższego napięcia, po nim akcja opowiadania zmierza do rozwiązania]
 - IV **rozwiązanie akcji** – zakończ opowiadanie dowcipnie lub zaskakująco

[...] Chcemy stworzyć prawdziwą PACZKĘ, myśląc o ludziach z całej Polski. Wystarczą 4 proste kroki, żeby zostać Darczyńcą i sprawić, że ktoś poczuje się wyjątkowy!

1. Wybór rodziny
2. Kontakt z wolontariuszem opiekującym się rodziną
3. Przygotowanie Paczki według listy potrzeb
4. Dostarczenie Paczki do magazynu.

<http://www.szlachetnapaczka.pl>

1. Jak nazywa się zaprezentowana akcja? Na czym polega i komu służy?
 2. W jakich znaczeniach używa się w tekście słowa paczka?
 3. Czym jest szlachetność, zdaniem autora tekstu? Dlaczego pomoc osobom potrzebującym wymaga szlachetności, a nie tylko dobrego serca? Powiedz, czy zgadzasz się z tą opinią i uzasadnij, dlaczego.
 4. Wymień podobne akcje społeczne, z którymi stykasz się w mediach, w szkole, w twojej miejscowości. Rozpoznaj je na podstawie zamieszczonych zdjęć i zbierz wiadomości na ich temat.
- Wykorzystaj podane słownictwo:
- kampania społeczna, akcja dobroczynna (charytatywna), solidarność społeczna, pomoc potrzebującym, bezinteresowna idea, non profit (bez zysku),
 - bezinteresowny, oddany, szczerzy, otwarty, charytatywny,
 - serdeczność, pomoc, wsparcie, dobroczynność, wolontariat.

5. Opowiedz o swoim zaangażowaniu w bezinteresowną pomoc.

6. Chcecie przekonać uczniów ze swojej szkoły, aby włączyli się do działań na rzecz osób potrzebujących. Jakie metody i sposoby oddziaływania wykorzystacie? Dokonaście wyboru spośród podanych propozycji i opracujcie program szkolnej kampanii.

- środki wizualne – znak graficzny, plakat, flaga, transparent;
- internet – strona internetowa szkoły, e-mail, Facebook;
- radio – szkolny radiowęzeł, dzینگel¹, komunikat, piosenka, audycja;
- prasa – gazetka szkolna, jednodniówka, ogłoszenie, wywiad, artykuł;
- ulotka, broszura.

7. Narysuj znak graficzny lub plakat, który będzie zachęcał do pomagania potrzebującym.

8. Napisz zwięzłe sprawozdanie z akcji pomocy [Zbiórki pieniężnej, koncertu charytatywnego, loterii itp.], która odbyła się w twojej szkole lub miejscowości albo którą można było obserwować w mediach. Uwzględnij podane wskazówki i plan sprawozdania:

- pisz o tym, co można było usłyszeć i zapamiętać lub zanotować;
- konsekwentnie wypowiadaj się w swoim imieniu (uczestniczyłem w akcji...) lub w imieniu grupy (zorganizowaliśmy zbiórkę...).
- Jeśli nie byłeś / nie byłaś uczestnikiem wydarzeń, zastosuj formę bezosobową czasowników (zorganizowano):
- pisz rzeczowo i konkretnie, ale obrazowo.

Plan sprawozdania:

1. Poinformuj o miejscu, czasie i celu akcji.
2. Podaj, kto był głównym organizatorem.
3. Krótko przedstaw wydarzenia w porządku chronologicznym.
4. Przedstaw swoją ocenę przebiegu i powodzenia akcji.

9. Dowiedz się, kiedy jest obchodzony Międzynarodowy Dzień Wolontariusza i kto może startować w konkursie „Barwy Wolontariatu”. Kogo ty osobiście chcesz zgłosić do konkursu jako najlepszego wolontariusza?

¹ dzینگel – przerywnik muzyczny w audyjach radiowych lub telewizyjnych albo między nagraniem na płycie utworami.

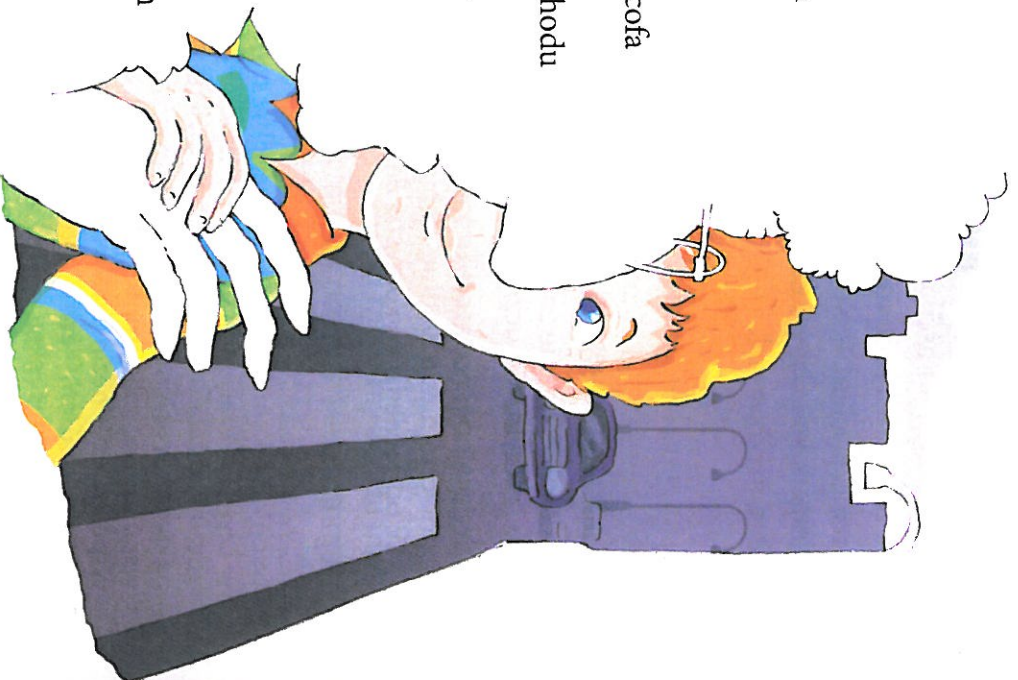
Przepaść

Tadeusz Różewicz

Babcia w czarnych sukniach
w drucianych okularach
z laseczką
stawia stopę
nad przepaścią krawężnika cofa
rogląda się bojaźliwie
choć nie widać śladu samochodu

Podbiega do niej chłopczyk
bierze za rękę
i przeprowadza
przez otchłań ulicy
na drugi brzeg

Rozstępują się
straszliwe ciemności
nagromadzone nad światłem
przez żywych ludzi
kiedy w sercu
małego chłopca
świeci iskierka
miłości

1. Zanim przeczytasz wiersz Tadeusza Różewicza, wyobraź sobie, że stoisz nad krawędzią przepaści. Co czujesz? Jak się zachowujesz? Pokaż to w krótkiej scenie pantomimicznej.

2. Zapisz swoje skojarzenia związane ze słowem *przepaść*.

3. Przeczytaj wiersz. Wyjaśnij sens **przenośni** [zob. s. 148] użytych w wierszu: *przepaść krawężnika, otchłań ulicy*. Jaki wpływ na ich zrozumienia ma *traść* *całano* *itaworri*?

Szlachetna paczka

Czym dla nas jest szlachetność?

Dlaczego jest tak ważna, że właśnie tym mianem określamy naszą PACZKĘ [...] Chcemy, aby od początku było wiadomo, że tu nie chodzi o zaawansowanie z dobrego serca, ale o szlachetną pomoc. Serce często nas zwodzi, by czuć się lepiej. Wrażliwość w połączeniu z odpowiedzialnością za drugiego człowieka jest wymagająca. Wymaga SZLACHETNOŚCI. Przetłumaczenia własnych stereotypów odnośnie do tego, jaki ktoś ma Wymaga szybkiego sprawdzania owoców, by nie brnąć w demoralizującą pomoc. Wymaga poświęcenia, bo często ten drugi był wcześniej oszukiwany fałszywą pomocą, jest poraniony i chce sprawdzić nasze intencje. To wszystko, a nawet dużo więcej, mieści się w słowie SZLACHETNY.

SZLACHETNA PACZKA – to również pomysł na stworzenie wartościowego środowiska. Ostatnio coraz częściej słyszę: jak trudno jest znaleźć kogoś z kim można porozmawiać „o czymś więcej”, o wartościach, o prawach

W rozwinięciu wykorzystaj dialogi, które:

- posuwają akcję:
 - *Pobiegnij do babci jak najprędzej!*
 - *Już lecę!*
- urozmaicają opowiadanie
 - *Wiesz, o czym marzę?*
 - *Opowiadaj, zamieniam się w słuch....*
- ukazują charakter, myśli i przeżycia bohaterów
 - *Czuję skrzydła u ramion!*
 - *Koniec smutków! Od dziś nos w górę!*

Oznacz dialogi myślnikami, wydziałającymi je z tekstu.

Czy wiesz, że...

✎ Rzeczownik *niedziela* – pochodzi od staropolskiego czasownika „działać”, czyli „pracować”. „Nie działaj” oznaczało po prostu: „nie pracuj”. Od czasownika „działać” utworzony został używany do dziś rzeczownik „dzieło”.

Pozostałe nazwy dni tygodnia mają bezpośredni związek ze słowem *niedziela*: *poniedziałek* – po niedzieli, *wtorek* – dzień wtóry, czyli drugi, po niedzieli, *środa* – środkowy, *czwartek* – czwarty, *piątek* – piąty. Jedynie nazwa *sobota* jest pochodzenia hebrajskiego – szabat. Szabat w tradycji żydowskiej jest siódmym, świętym dniem tygodnia.

✎ W wielu językach nazwa niedzieli ma bezpośredni

związek z wiarą chrześcijan w zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. W językach hiszpańskim (*domingo*) i włoskim (*domenica*) oznacza dzień *Pana*, a w języku rosyjskim (*воскресенье*) – *zmartwychwstanie*.

✎ W tradycji wszystkich narodów naszego kręgu cywilizacyjnego niedziela zawsze była dniem modlitwy, spotkań w gronie najbliższych i odpoczynku.

■ Hymn o miłości

Święty Paweł

Gdybym mówił językami ludzi i aniołów, a miłości bym nie miał, stałbym się jak miedź brzęcząca albo cymbał brzęmiący.

Gdybym też miał dar prorokowania i znał wszystkie tajemnice, i posiadał wszelką wiedzę, i wszelką [możliwą] wiarę, tak iżbym góry przenosił, a miłości bym nie miał, byłbym niczym. [...] Miłość cierpliwa jest,

łaskawa jest. Miłość nie zazdrości,

nie szuka poklasku,

nie unosi się pychą,

nie dopuszcza się bezwstydu,

nie szuka swego,

nie unosi się gniewem,

nie pamięta złego,

nie cieszy się z niesprawiedliwości, lecz współweseli się z prawdą.

Wszystko znosi, wszystko znosi,

wszystkiemu wierzy,

we wszystkim pokłada nadzieję

wszystko przetrzyma.

Miłość nigdy nie ustaje [...]

Tak więc trwają wiara, nadzieja, miłość – te trzy: z nich zaś największa jest miłość.

Fragment Pierwszego Listu do Koryntian – Nowy Testament

Jan Paweł II odwiedził w więzieniu Ali Agcę, który 13.05.1981 na placu św. Piotra w Rzymie dokonał nieudanego zamachu na życie papieża.